

Overzicht Seksuele ontwikkeling en invloed LVB, inclusief risico- en beschermende factoren

De beschermende factoren correleren niet een-op-een met de risicofactoren.

Invloed LVB	Beschermende factoren	Risicofactoren
Lichaam en zelfbeeld		
<i>Persoonlijke factoren</i>		
De puberteit start ongeveer op dezelfde leeftijd als bij leeftijdsgenoten.		
De kalenderleeftijd (lichamelijke leeftijd) verschilt van de ontwikkelingsleeftijd.		Kinderen en jongeren met een lvb hebben minder zicht op de implicaties van de puberteit.
	Kennis over voortplanting, anticonceptie en voorbehoedsmiddelen.	
	Een positief zelf- en lichaamsbeeld.	
	Zelfvertrouwen.	
Seksuele gevoelens		
<i>Persoonlijke factoren</i>		
Ook jongeren met een lvb worden verliefd en kunnen romantische en seksuele gevoelens ervaren.		Kinderen en jongeren met een lvb kunnen (seksueel of relationeel) gedrag van niet-beperkte leeftijdsgenoten imiteren, zonder zicht op de gevolgen en mogelijke risico's.
<i>Omgevingsfactoren</i>		
	In gezin of instelling ruimte bieden voor experimenteren met seksualiteit en relaties en deze in een positief kader plaatsen/bespreken.	
	In gezin of instelling expliciet aandacht schenken aan positieve relaties (en het onderscheid tussen een goede en een slechte relatie).	
Seksueel gedrag		
<i>Persoonlijke factoren</i>		
Ook jongeren met een lvb kunnen positieve ervaringen hebben met seksualiteit.		
Jongeren met een lvb hebben mogelijk eerder seks (voor 14 jaar) met een partner dan leeftijdsgenoten.		Een vroege start kan risico's met zich meebrengen: minder kennis over seks, soa's, anticonceptie, vaker sprake van overhalen.
Kinderen en jongeren met een lvb hebben vaker negatieve ervaringen met sexting.	Geen naaktfoto's of -filmpjes van een ander (door)sturen zonder instemming.	

Invloed LVB	Beschermende factoren	Risicofactoren
	Mediabeelden (bijvoorbeeld naaktfoto's, of -video's) onrealistisch of niet-relevant vinden.	
Kinderen en jongeren met een lvb hebben vaker dan leeftijdsgenoten negatieve seksuele ervaring(en).		
	De gevolgen van het eigen handelen kunnen overzien.	
<i>Omgevingsfactoren</i>		
	In gezin en instelling seksuele vorming/opvoeding vanaf jonge leeftijd stimuleren. Geef daarin specifieke aandacht aan: wensen, seksuele weerbaarheid, sociale groepsdruk, online seksueel gedrag en sociale media.	
Genderidentiteit		
<i>Persoonlijke factoren</i>		
Er zijn geen aanwijzingen voor meer of minder transgendergevoelens en/of genderdysforie onder kinderen en jongeren met een lvb.		
Kinderen en jongeren met een lvb hebben vaker een negatief beeld van transgenders.		Transgender kinderen en jongeren met een lvb hebben een verhoogd risico op psychosociale problemen.
<i>Omgevingsfactoren</i>		
	In gezin en instelling gelijkwaardigheid en respect stimuleren. Geef hierbij aandacht aan de gevolgen van negatieve uitingen op anderen (transgenders)	
Seksuele oriëntatie		
<i>Persoonlijke factoren</i>		
Er zijn geen aanwijzingen voor meer of minder homo- of biseksualiteit bij kinderen en jongeren met een lvb.		
Kinderen en jongeren met een lvb hebben vaker een negatieve houding rond homo- en biseksualiteit.		Een homo-negatieve omgeving verhoogt het risico op psychosociale problemen bij homo- en/of biseksuele kinderen en jongeren met een lvb.
<i>Omgevingsfactoren</i>		
	In gezin en instelling gelijkwaardigheid en respect stimuleren.	
	In gezin en instelling aandacht schenken aan de gevolgen van	

Invloed LVB	Beschermende factoren	Risicofactoren
	negatieve uitingen op anderen (homo-/biseksuelen).	
Seksuele risico's		
<i>Persoonlijke factoren</i>		
Onbedoelde (tiener-) zwangerschap komt voor.	De gevolgen van het eigen handelen kunnen overzien.	Het risico op zwangerschap laag inschatten.
Jongeren met een lvb hebben een grotere kans op soa's dan leeftijdsgenoten.	Risico's op zwangerschap en soa's/hiv kunnen inschatten.	Jongeren met een lvb hebben vaak onvoldoende kennis over anticonceptie/voorbehoedsmiddelen, soa's/hiv.
		Vaker een negatieve houding rond anticonceptie/voorbehoedsmiddelen.
	Zowel onderhandelings- als communicatieve vaardigheden hebben (op het gebied van anticonceptie/condoomgebruik).	
		Kunnen een latente kinderwens hebben.
<i>Omgevingsfactoren</i>		
	In instelling en gezin aandacht besteden aan kinderwens, ouderschap en realistische beeldvorming.	
Seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGOG)		
<i>Persoonlijke factoren</i>		
Kinderen en jongeren met een lvb lopen een hoger risico op het ervaren én het plegen van SGOG (inclusief seksueel misbruik). Jongeren met een mildere vorm van lvb lopen een nog groter risico.		Kinderen en jongeren met een lvb zijn minder weerbaar en minder assertief, en hebben een minder goed beoordelingsvermogen.
	Een positief zelf- en lichaamsbeeld en zelfvertrouwen.	Kinderen en jongeren met een lv hebben vaker dan leeftijdsgenoten gevoelens van onzekerheid en naïviteit, en een grotere behoefte om geaccepteerd te worden.
	Onderhandelings- en communicatieve vaardigheden.	
	Risico's kunnen inschatten.	Kinderen en jongeren met een lvb benoemen ervaringen van misbruik of SGOG vaak niet zo.
	Anderen gelijkwaardig en respectvol benaderen.	
<i>Omgevingsfactoren</i>		
	Jeugdhulpverleners en jeugdbeschermers kennen signalen van seksueel misbruik en SGOG.	Professionele hulpverleners zijn soms onbekend met signalen van misbruik.

Invloed LVB	Beschermende factoren	Risicofactoren
		Kinderen en jongeren met een lvb verkeren vaker in een machteloze of afhankelijke positie.
Overige aandachtspunten		
<i>Persoonlijke factoren</i>		
Kinderen en jongeren met een lvb hebben minder kennis over seksualiteit.		Kinderen en jongeren met een lvb vinden zelf minder makkelijk informatie over seksualiteit en relaties.
		Kinderen en jongeren met een lvb onthouden gevonden informatie minder goed.
		Kinderen en jongeren met een lvb begrijpen nuances of verhullend taalgebruik niet of minder goed.
	Mediabeelden (naaktfoto's of -video's) onrealistisch of niet-relevant vinden.	Kinderen en jongeren met een lvb pikken andere informatie op van bijvoorbeeld tv en internet.
<i>Omgevingsfactoren</i>		
	De professional en ouders verhogen de kennis en vaardigheden over veilige en gewenste seksualiteit van de kinderen en jongeren met een lvb. Let op: vraag hierbij na of kennis is begrepen en gebruik expliciete en duidelijke taal.	De kennis en vaardigheden over veilige en gewenste seks van kinderen en jongeren met een lvb worden vaak overschat door mensen in de directe omgeving (ouders, professionals).
		De behoefte aan ondersteuning op het gebied van seksualiteit en relaties blijft vaak onzichtbaar bij jongeren met een lvb.
	Ondersteuning van ouders (let op: zij kunnen ook lvb hebben!) op het gebied van seksuele opvoeding	Ouders vinden het lastig om expliciet over seksualiteit te praten.